

VASÁR NAP

EGYHAZTÁRSADALMI KÉPES CSALADI LAP.

Kiadja: Az Erdélyi Ref. Egyházkerület „Egyházi Értekezlete“.

FELELŐS SZERKESZTŐ
TÓTHFALUSI JÓZSEF,
ref. lelkész Maros-Vásárhely.

Megjelenik minden vasárnap.
ELŐFIZETÉSI ÁR:
Egy évre 5 K — fill. Negyed évre 1 K 25 f.
Fél évre 2 K 70 fill. Egy szám ára 6 fill.

TARSSZERKESZTŐK
PAAL GUSZTAV,
ref. koll. tanár Maros-Vásárhely.
S. SZABÓ JÓZSEF,
ref. koll. vallástanár Debrecen.

Kálvin János.

Életrajz, születésének 400 éves évtordulója alkalmára.
Koch Ferencről.*

Julius 10-én múlt el 400 éve, hogy Kálvin János (voltage Jean Calvin) meglátta a nap fényét. Az Ur, az Isten, arra szemelte ki ezt a csecsemőt, hogy majd a francia világnak ugyanaz legyen, ami Luther a germánoknak: Reformátora a csak *névely keresztyén* egyháznak. Mindkét férfi az ő nemzeti jellege szerint hatott: nagyon különböző módon és környezetben nőttek fel, fejlődésük sem volt hasonló, de Isten különösképen kijelentette magát mindkettőnek abban a sötét korszakban: mindkettő felett felragyogott a *kegyelem evangéliumának* tiszta fénye, mindketten ebben a fényben látták a katolikus egyház, szinte engesztelhetetlen vétkeit, mindkettő oda kényszerített a szakításhoz, ez egyházzal, mindkettő az egész emberiség, az egész világ hálaadásának tárgya, már évszázadokon át.

A következőkben Kálvin fejlődését — a két reformátor közül az ifjabbikét — akar-

* Ez idegen szerzőtől azért közöljük az életrajzot, mert amellet, hogy a tényeket jól ismeri, azokat evangéliumi világításban tárja fel. És szükség végre, hogy a Reformátort, ki az evangélium tüzevel tisztított, annak világosságánál tehát az igazi megvilágításban lássuk. (Fordító.)

juk követni, hadd lássuk miképpen használta fel Isten ezt a férfit, hogy az evangéliumot az egész világnak hirdesse. Talán kezdjük az ő Istentől áthatott életének e vonásait, Isten imádasával és bölcsességének csodálásával, rajzolni.

1. *Ifjusága és egyetemi érei:* Kálvin János, hat tesvére közül a második, 1509. július 10-én született Noyonban, Pikardiában, észak Franciaországban. Apja valósággal „szerencsefi“ volt. Eredetileg hajós, de ügyessége által és szorgalmával nagyon tekintélyes állásra tett szert. Az egyházzal nagyon közeli összeköttetése volt, hiszen attól élt, jól lehet némely intézményével belsőleg épen nem értett egyet. Később, valóban ő is, valamint legidősebb fia is az egyházzal békétlenségben halt meg. Övéinek ez a későbbi magatartása bizonyára nem volt hatás nélküli az ifju Kálvinra sem. Mégis ifjuságában semmi sem mutatja, hogy szülei az uralkodó egyházzal ellentétben állanak. Kálvin egészen egyházas nevelést nyert és már tizenkét éves korában egy, tizenhat éves korában pedig két egyházi alapítványt élvez (tudniillik a katedralis egyik oltár jövedelmének járulékait), amit számító apja szerzett meg neki. Semminemű kötelezettséget — ami

korát vagy erejét tekintetbe véve szóba jöhetne — nem vállalt magára a gyermek. Fáradtság nélkül huzta jövedelmét, egészen addig, míg megtérése után, megismerte, hogy micsoda igazságtalanság meg nem szolgált kenyeret enni. Kegyes édes anyjának nagy hatása volt fiára. Szülei mindketten óhajtották a papi hivatást neki. Divat volt, hogy az egyházi állásban levő emberek gyermekei is egyházi szolgálatot vállaltak. Így találjuk Kálvint is néhány évig Párisban, hol különösen a latin nyelv mestere, Cordier mellett és az akkor már, titokban evangéliumi gondolkodású Lefevr mellett tanul. Alapjában komoly, munkáiban szorgalmas, tanulótársai között valóságos intőjel volt arra, hogy a dévajtságot kerüljék. Mindenféle szorakozásból kivonta magát. De ez nem egy Istenben való élet következménye, hanem önválasztotta kegyesség volt csupán.

Nem sokáig marad ebben a hivatásban; amint 18 éves lett, apja hirtelen rávette a jogászkodásra. Lehet, már akkor apjának az egyház iránti szerelme a szakadáshoz jutott talán, de mindenesetre azt hitte, hogy a jogtudósoknak különös előjog adatik arra, hogy gazdagok és előkelők legyenek.

Az ő sajátos tehetségével tört előre Kálvin az új tudományágban, gyorsan emelkedett tanítóival egy fokra. Előbb Orleánsban tanult, azután Bourgesban, hol Istentől vezettetve, megismerkedett Wolmár Menyhért német professzorral, aki természetesen titokban, a kereső lelkeknek egy kis körében, egy csodálatos, akkor csaknem ismeretlen — könyvet tanulmányozott: a bibliát.

Igen, kedves olvasóm! Nagy kincset fedeztek fel ők, de gondosan meg is kellett őrizniük és elrejtve tartaniok. És nálunk? ez a kincs oly könnyű helyt áll és oly szababodon! Mi a biblia — a te számodra?

És amint történni is szokott, mikor egy szomjas lélek egy ily becses könyvhöz jut, úgy történt az ifju jogással, Kálvinnal is: nehéz, benső küzdelembe jutott ő, aki saját bizonyossága szerint, gyenge és elpuhult volt.

Nagyon óhajtott szive feltárulni az evangélium áradata előtt, de vajjon az-e az igaz-

ság? Ugyhát most ismerte először az igazságot? Nincs-e inkább igaza az egyháznak? E közben a küzdelem közben történik meg atyja halála. Kálvin visszatér Párisba. Nem volt-e ez nagyon alkalmas fordulat, hogy az evangélium és a küzdelem megvívása alól kibujjon? De mindegy volt! Az Úr keze már oly erősen tartotta őt, hogy nem menekülhetett többé. Többet nem is tudunk megtéréséről. Semmiesetre sem történt megtérése előbb 1532-nél, mikor első művét, a régi filozófus, Seneka egy iratáról: „A kegyesség”-ről szóló értekezését kiadta, egy korszerű könyv ez, éppen akkor, amikor I. Ferenc francia király alatt a máglyák, melyeken a lutheránusokat megégették, égre csaptak lángjukkal, akkor a gazdag evangéliumi érzelmű kereskedő, de la Forge-nál lakott. Kevéssel későbbi utalásaiból, — amint minden egyébben, úgy ebben is — tartózkodó Kálvinnak; kivehető, hogy az ő határozott megtérése 1533-ra esik. Alapjában, szívével, eszével Krisztushoz fordul. Mindkettőnek föltétlen ura lesz Krisztus. Mint a Lutheré, úgy az ő élete is új élet lesz, Isten ama mérhetetlen könyörületességében vetett hit által, amely könyörülettel a Krisztusban lehajolt a bűnösökhöz. Cimert választ magának: kéz, amely egy égő szívet tart.

(Folyt. következik.)

Farel és Kálvin.

Kálvin.

Egy börtön az ország, árva, sötét,
És rab a francia nép.

Farel.

Rab nem lehet a gall, az a hős, az a nagy,
Rab nem lehet a nép, melynek te fia vagy
Egy pillanatig ha megadja magát:
Ámde ledönti börtöne bús falait,
Ledönti! ledönti! nem hagy el engem a hit.
Kivivja e nép újra jogát!

Kálvin.

Ha fénysugár hat a börtön mélyébe
Ha szerte foszlik régi sötétsége:
Eszmél a rab . . . lerázza lancait . . .
Szabadságra világosság tanit . . .

Farel.

Hát értelek, és érzem bánatod,
Tudom a könny szemedben miért ragyog:
Zsarnok király, sötét barát sereg
A hit világát tűzzel ölte meg,
S a járomhoz sötétség járula,
Igy lett hazád a sokaság hona.
De hol mint te, ilyen fiak teremnek,
Ereje nincsen ott a fegyvereknek.

Kálvin.

Nincs, nincs erő sehol, se hatalom,
Ez egy szó ellen: evangelium.
De az én népem ezt maga
Szívéből önként kizárta,
S míg ölt a zsarnok vad hada:
A nemzet — ujjongot neki.
S most nap ott nem süt, csillag nem ragyog,
Ki meg halt már, ki rab, — s én bujdosó vagyok.

— — — — —
Minden börtön megnyílik egykoron,
Ha fény árad be a zárt ablakon:
De a hol a nép a pápa szolgája;
És a király a pápa porkolábja;
Ott nem lesz soha virradat,
Ott a nemzet örökre rab!

Farel.

Itt szabadság rózsája nyit:
Genf már széttépte lánczait.
Össze törött már Savoya járma
Nincs püspök, nincs pap, nem kell a pápa.
Ledőlt a bálvány oszlopa,
Elmult a régi, ami csak árnyék;
De az igazság temploma
Az építőkre vár még.
Isten küldöttje, jer velünk,
Vezess, segíts építeniünk!

Kálvin.

A hol a nép maga ura:
Már áll az igazság temploma.
Reám itt szükség nincsen.
Folytassátok csak ti a munkát,
Hintegessétek az ige magvát,
S meg áld az Isten.

Farel.

Nem csendes, békés munka vár itt . . .
Már látom felhők villanását,
Már ha lom vad tusák neszt . . .
Az Úr itt téged harczra szólít,
S te el kerülnéd a veszélyt?

Kálvin.

A harcz nem az én elemem.
Engedd szívem szavát követnem:
A tudományok tengerében
Igaz gyöngyöket keresnem.
S ha vivnom kell a küzdelemben
Tudás lesz az én fegyverem.

Farel.

Tehát Franciaország börtön, sötét,
És benne rab a francia nép.
És te azt hiszed, hogy a genfi szabad?
Mind frank testvére, olyan rab.
A hitetlenségnek és bűnnek rabja,
Mely népünk sirját leghamarabb megáshatja.
A bűn és hitetlenség
Két iszonyu ellenség
Ez ellen küzdünk mi életre halálra!
A ki félre áll: szégyen reája.
Kálvin, a nagy Isten szent nevére,
Ha velünk nem jössz
te fejedre száll népünk vére!!

Kálvin.

Zsarnokság és vak hit, bűn és hitetlenség,
Rabság, szabadosság s más ezer ellenség,
A mig ezek tépik minden népek lelkét,
Pihenést magamnak addig hogy vehetnék?
Nem, Nem; itt maradok. A harczot felveszem.
S e harczra életem, mindenem ráteszem.
A bűnök ellen és a Jézusér'
Szabadság, béke, üdv, diadalmi bér
Fel hát a dicső nagy munkára,
Az egész emberiség javára,
Megtörni a kigyó fejét,
S diadallal hordozni szét
A Krisztus tiszta zászlaját
S üdvhozó evangéliomát.

Farel.

Légy üdvöz testvér, hősünk, mesterünk,
Győzni fogunk, az Ur van mi velünk!

Kálvin.

Győzünk, győz a Jézus, mert ő az igazság,
Győzünk, győz a Jézus, ő a világosság,
Ő a szabadság is, s az üdvösség, béke,
S az ő uralmának soha sem lesz vége.
De eljő az idő, amikor a nép k
A bűn szolgálatját egyenkint elhagyják,
Vak hit uralmának sorra vetnek véget.
S az ő evangéliomát szívükbe fogadják
Óh ez lesz, óh ez lesz harcunk dicső vége:
Népek idvessége, Isten dicsősége!

Kis tükör.

Kálvin könyvéből.

Szomorúan tapasztalva, hogy a kálvinista egyház kebelében sokszor Kálvinnal teljesen ellentétben a kegyesség gunyoltatik s a kálvinizmus nevében valami hitetlen tudóskodás arcátlanul grasszál: néhány gondolatát irtuk ide Kálvinnak. Beszéljen Kálvin. Kérve mindenkit, hogy olvassa el Kálvin saját iratait s a után beszéljen.

Kálvinista theologusok és papok szégyenletes dolog, hogy ne olvassák el Kálvin főművét a „Keresztyén vallás alapvonalait.“ A theológián is áldásosabb volna ennek tanítása s a szószéken is áldásos volna ennek (mert mi is van benne? A mi Atyánk, 10 parancs, Hiszek egy Isten, Urvacsora, keresztyén szabadság) egyszerű bibliai prédikálása, mint a sok cifra üres, nem bibliai prédikáció.

„Senkit azért a Krisztus meg nem igazít, akit egyszersmint meg is ne szentelne.“

Amint azért azok cselekszenek, akik valamely helyre igyekeznek költözni, a holott rendelték, hogy egész életüket töltenék, azokat kövessük mi is: Aok az ő marhájukat előre elküldik és egy ideig örömet ellesznek a nélkül: mert annyival boldogobboknak tartják magukat, mentől több jószáguk van azon a helyen, amelyen sokáig akarnak lakni. Hogyha hiszük azért, hogy a menny ami hazánk, tehát ami gazdagságainkat oda küldjük, hogy nem mint itt tartanak meg, holott osztán hitetlen elköltöztükben itt keletnék hagyni.“

„Képmutatás mikor valaki büneinek bocsánát át kéri, azonközben pedig nem tartja magát bűnösnek.“

„Ezt pedig kétségnélkül kell hinnünk, hogy senki jól nem tanult és nem épült a Krisztus iskolájában, hanem egyedül csak az aki mind a halálnak és mind az utolsó feltámadásnak napját örömmel elvárja.“

„Annak pusztá ismerete, hogy az Isten minden jóknak ura és kiosztogatója, aki hogy tőle kérjünk meghagyja, őtet pedig meg nem keresni és tőle nem kérni, szinte oly igen keveset használna, mint aki a neki megjelentett kincset a földbe temetve hagyá. Az imával teljeséggel önnön magát az Istent, ami segedelmünkre mellénk vonszuk.

„Az imádkozásnak grádicsain úgy hágnak fel, ha magunkat megalázzuk és esedezően maradunk. Ime Uram megígérted a te szolgádnak, azért vett mostan szívet a te szolgád és talált miért imádkozzék te előtted. Csakhogy keményen igyekezzünk, törekedjünk oda, a hová elsőben nem mindjárt mehetünk.“

Bőven van valakinek bora, búzája, mindazáltal mivelhogy csak egy falat kenyérnek sem vehetni hasznát az Isten áldása nélkül, nem ellenezheti meg a pince és csür hogy a mindennapi kenyérért ne könyörögne.

Nem az az imádság, ha szokásból olvassuk az imádságot s ezenközben hideg szívünk s nem gondolunk arra, amit mondunk, kérünk.

Hogy ha valaki a hiveknek gyülekezetiben való közönséges könyörgéstől vonogatja magát az olyan nyilván azt sem tudja, mi legyen a külön, vagy titkon avagy az otthon való könyörgés. Viszontag aki nem akkor egyedül és titkon könyörögni, az noha a nyilván való gyülekezeteket szorgalmasan gyakorolja, mindazáltal ugyancsak tettesléppen könyörög. Mivelhogy inkább néz az embereknek cselekedésekre, hogy nem az Istennek titkos itéletére.

Egy summában, hogy semmit ne akarjunk magunktól, hanem hogy az ő lelke igazgassa és vezérelje ami szívünket amelynek belső oktatásából tanuljuk meg azt szeretni, ami ő neki kedves és gyűlölni, ami ő neki nem tetszik.

Az angyalok szolgáló lelkek, kiknek szolgálatjával az Isten él az övének megoltalmazásában és amelyek által mind az ő jótéteményit osztogatja az emberek között és mind egyéb dolgait is véghez viszi.

Mikor az örök elválasztásról akarunk tudakozni, az istenibölcsesség rejtek kamrájába lépünk, amelyben aki vakmerőül és zordon akar dörömbölni, meg nem találja amit az ő nyughatatlan elméskedése keres. Annakokáért ezt mi jól eszünkbe vegyük, hogy az elválasztásnak Isten ígében kívül más esméretit keresni szinte oly nagy bódultság, mintha valaki út nélkül való helyen akarna járni, vagy a setétben akarna látni. Mert az irás iskolája a Szent Léleknek, amelyből semmi el nem hagyatott, ami szükséges és hasznos tudni és nem is tanítatik semmi, amit megtudni hasznos ne volna. — Mi az irát bátorosan követejük, amely mintegy anyai járással lassan mendegél, hogy ami erőtlenségünket meg ne haladja és ne siettesse.

Nem valamely szent élete és halála, hanem egyedül Jézus halála és élete váltott meg. Az igaz szentség az igazságnak kegyelemből való tulajdonítása. Kedvesek az Istennek a jó cselekedetek és akik cselekszik, azoknak sem haszontalanok: sőt az Istennek sok és nagy jótéteményével megfizettetnek: nem hogy ugy érdemelnék, hanem hogy az Isten bőven adakozósága ő magától ilyen jutalmat rendel.

Közli: *Magyar Árpád.*

„A szentírásban Isten lelke szól és minden igazságnak ez a fogla'ata.“

Kálvin.

Amelyik házban poros a biblia, poros ott a szív is.

Isten igéje.

(Kálvin ünnepélyre.)

Máté XI. 7—10.

Ezeket az igéket az Úr Jézus mondja a sokaságnak, mikor két tanítványát küldi a keresztlő e kérdéssel: „Te vagy-e az, aki eljövendő, vagy mást várjunk?”

János nyíltan kérdez a Krisztus felől. És Jézus nyíltan felel: „Menjete el és jelentsétek Jánosnak.

János tehát Jézushoz küld bizonyosságért. Oh, aki Hozzá küld, az mindig világosan látja Őt, ismeri Őt. És Jánosnak elég a Jézus felelete. Oh, ebből meg kell tanulnia tanítványainak és mindenkinek, hogy egyedül az Ő bizonyágtétele az, amely megelégit: „Mondjátok el, amiket láttok és hallotok.”

És ezután Jézus is bizonyágot tesz Jánosról, a nép előtt, mely e kérdést talán — a maga hitetlensége szerint — Jánosban is a Jézusba való hit megingásának tekintené. Megmondja, hogy ki János: „Bizony mondom nektek, prófétánál is nagyobb.”

„Vigyázzatok azért, mert nem tudjátok, mely órában jő el a ti Uratok!”

— Máté^{ev.} 24. 42. —

amiket hallotok és láttok“ a vakok megvilágosulásától, a halottak feltámadásától — a szegényeknek való evangélium hirdetésig

Miért kellett Jánosnak kérdeznie? Hiszen Ő tette a bizonyágot: „Ime Istennek ama Báránya, ki elveszi a világ bűneit“ Igen, k. aai. János látott, bizonyosan és világosan látott. De ott a sok gyenge látás, tanítványai között is és ott a hitetlen és látván nem látó nép. Hallják hát a bizonyágtételt az Úr ajkairól és ismørjék meg a lett jeleket!

Ker. Testv. Kálvin is kérdezett Krisztus felől, sőt neki egy nagy épületet, a Krisztus nevét viselő egyházat kellett sarkából — ama hitből, hogy egyedül üdvözítő — kimozdítani, de ő is, mint ama keresztlő, a Jézustól kérdezett. Azért Tőle nyert feleletet. Ő hittel kérdett: Jézus lett tehát neki Isten teljes kegyelme, az Atya előre elrendelése szerint. De a hitetlenség, és épen az ő névszerinti követőinek hitetlensége, e kérdést szintén a hitetlenség jelének akarja magyarázni. Ugy szeretné feltüntetni, hogy az nem Jézushoz intéztett.

De az Úr, aki ítél, látja az ő mennyei Atyjától, hogy mit akar alázatos, de rendíthetetlen szolgálójával a hitetlen nép és bizonyosságot tesz róla, ma a leghatározottabban bizonyosságot tesz, tielőttetek, kik ma ezt kérditek: ki volt Kálvin? Igéjével tesz bizonyosságot: Mit szeretnétek látni Ő benne? „Nádszálat-e, amit a szél hajtogat?” Hát mit jöttetek fel látni? „Puha ruhába öltözött embert?” ki maga hajlong? Bizony mondom nektek, prófétánál nagyobb. Mert Ő az, akitől meg van írva: „Én elküldöm az én követemet a te országod előtt, aki megkésztíti előtted a te útadat.”

I. „Mit látni mentetek ki a pusztába? Nádszálat-e, mit a szél hajtogat?”, kérdi az Úr a bámuló sokaságtól, mikor János tanítványai eltávoztak. Mert a sokaság bámult, de alattomban kajánul örült: Ime azt hittük, hogy csak ez a kettő éri voltaképen egymást, Ő és a keresztelező és most a keresztelező is kétkedve kérdi: „Te vagy-e az, aki eljövendő?”

Jézus látja e fanyar sziveket. Hát mit gondoltok, kérdi tőlük: János miután az ekére vetette kezeit, hogy szántson Isten országa részére, a ti kemény és megtéretlen szivekben, hátrafelé néz most, hogy alkalmatlan legyen a munkára? Azt hiszitek, hogy ingadozik Ő, a bennem való hitben, ki megmondotta „az ember semmit sem vehet, hanem ha a mennyből adatik neki.” Azt hiszitek, most valami emberi vélemény legyőzte benne az Isten tanácsát? Mikor megdöbbenett szava: „Viperáknak fajzata térjete meg, mert a fejsze a fáknak gyökerére vetetett. Eljön az, kinek kezében a szóró lapátja,” akkor toluhatok Jánoshoz keresztségre, hogy ne az égő tűzre szóra satok meg! „Mit mentetek látni, ki a pusztába? Nádszálat-e, a mit a szél hajtogat?”

És Kálvint jöttetek fel látni e templomba, „mit látni jöttetek?” kérdem. Azt a Kálvint-e, aki a mai református egyháznak szülő apja? Azt a Kálvint, akinek a mai „nagy” reformátusok, a mai „nyakas” kálvinisták követői? Kik egynek veszik református voltukat avval, hogy mindenféle hitvány, közönyös, gyáva és istentelen tudomány szelének engedjenek. Csak a szentírás komoly és örökké állandó tudománya előtt nem alázkodnak meg, mert abban a bűn semmi módon és alakban elismerést nem nyer. Kik minden életmódot megengedhetőnek tartanak, az érzéketlen kenyérszerző-gépségtől fogva az érzékiség mocsarába fulladt testiségig, csak a komoly keresztyén életet tartják borzadálynak, hol Isten előtt teljesen meg kell alázkodni, legkisebb parancsa előtt is meghajolni és Fia vére által nyerni kegyelmet és életet! Kiknek szívük mindenhez közel vagyon, csak a Jézus szerelmétől van merőben távol!

És te kálvinista, keresztyén atyámfia, ki épen ilyen vagy: „Mit látni jöttél fel Kálvint? Én ilyet nem tudok neked felmutatni!”

Mikor a genfi libertinusok hetykén, kardosan, piros karbonári köpönyben odaállottak, hogy az Úr

megtört, szent testét vegyék kezéből, így kiáltott fel: „Inkább e kar leszakadjon, minthogy ezeknek a szent vacsorából adjon.” Te nézz magadra és nézz szivedbe testvérem! Milyen alázattal jössz az Úr Jézus színe elé?

Kálvin nem volt a hitelenség és a tudomány mindenféle szele által hajtott egyháznak feje!

Ő a Jézusban hitt. Isten előtt teljes alázat volt. Emberektől teljesen független volt. Erőtlen volt, mégis erős volt, mert befogadta annak erejét, „kinek igazsága az egeken felül van.” Életfolytatásra egy szabályt ismert: „Szánjátok oda a ti testeiteket élő, szent és Istennek kedves áldozatul” . . .

Az Úr Jézus örökre leghatalmasabb eszközével, Pál apostollal mondta: „Isten kegyelméből vagyok ami vagyok.” Ércszobor Ő, mutató kezekkel a földről, az égre, hol egy látomást lát: „. . . a királyi szék és a négy lelkes állat és a Vének között egy Bárányt, mintegy megöltet” . . . és minden teremtetett lény meghajol előtte, dicsőítve Őt: A megfeszített Krisztust! Erre mutat. Hadd borulj le te is és imádd őt.

Mit látni jöttél, testvérem?

II. Talán „Puha ruhába öltözött embert-e? Ime, akik puha ruhákat viselnek, a királyok palotáiban vannak.”

Miért ment ki a pusztába a nép a keresztelezőhöz? Mert ítéletnek szavát hallotta tőle. És az ítélet hirdetésének ez a bizonyossága meglepte őket és mert bizonyosan érezte lelkük — bár be nem vallták maguk előtt sem — hogy amit ily bizonyosan hirdetnek, abból kell valaminek lennie! És János nem változtatott predikálása tárgyán, sőt minél többen jöttek hozzá, annál határozottabban hirdette az ítéletet. Az ő kemény öltözete kemény szívet is fedett.

A ruha mindig jelent valamit a szívre. Azok a finom ruhák finom sziveket is takarnak. Olyanokat, akik félnek az ítélet hangjától. Az nagyon durva nekik. Épen azért nagyon elnézők mások iránt is. Véleményüket nem hangoztatják tülerősen. Sőt simulnak és engednek. A hányféle emberhez intézik ugyanazt a felhívást, ugyanannyi félekép.

„Ime akik puha ruhákat viselnek, — mondja az Úr — a királyok palotáiban vannak.” Nem jönnek ellenkezésbe az emberekkel, nem teszik ki magukat azok ellenszenvének, sőt elsimitják az ellentéteket.

És mit látni jöttetek, Testvéreim!? puha ruhába öltözött embert? Ah, bizony lágy volt az ő szíve: egy beteg asszonyért, egy fogságba esett egyszerű nőért, hogy aggódik. Istennek minden kis intésit felhasználja, hogy segíthessen, rajta. Sokat imádkozik érte. De a hitelenség fejedelmeivel nem tanácskozik, nem keresi kegyüket. „Atyám megörzött attól a megkísértetéstől, hogy a fejedelmek udvarában kelljen jutnom” írja maga. De volt neki fejedelme, égi, azért nem kereste földiek kegyét. Ennek szavát hallotta: „Aki győz, oszloppá teszem azt az én Istenemnek

templomában és ki nem jön onnan; és felírom rá az én Istenemnek nevét és az én új nevemet“ (Jel. III. 12)

Vagy azt hiszi talán az ő mai egyháza, mely róla szívesen nevezi magát, hogy a keresztyén nevet elfeledje, hogy más erő volt az, melylyel ő győzött, mint az élő Jézus erje? „Kicsoda hatolhat be az erőnek házába, hacsak nem a még erősebb, aki lefegyverzi azt?“ kérdi az Ur az evangéliumban. Ti talán azt hiszitek, hogy a legbámulatosabb emberi építmény felett, a mi minden földi hatalommal meg volt támogatva, egy másik emberi bölcsesség tette győztessé? Honnan vette volna ezt a picardiai szegény ifju? Bölcs volt Ő. De bölcs Isten dicsőségére. És miután a Krisztus kezéből vette el ezt, mint ő általa adott fegyvert, azután használta. Azért volt oly hatalmas az ő tudománya!

Oh, testvéreim! Mily szomorú látnunk, hogy ma protestantizmusnak azt tartják, ami — akár tudós, de lehet tudománytalan is — „szabadelvű“, hitetlen két úrnak szolgáló életfelfogás. Tudom, az Ur szíve is megsajdul az ő református gyermekeiért, mikor hallja, amit naponként emlegetnek azoknak, kik az evangélium szerint hisznek és élnek: „Olyan vallásos, mint egy kath. Ugy hisz mint egy baptisza.“ És a szentírás olvasása csodaszámba megy a kalvinista „keresztyén“ embernél. Hogy mennyire a „puha ruhában“ járás az elvök a mai kálvinistáknak, azok a vélemények ékesen bizonyítják, hogy templomba járni „nem előkelő“ bibliaolvasó körbe: megalázó.

Oh, bizony „ha a Seregeknek Ura nem hagyott volna nekünk magot: „Olyanokká lettünk volna, mint Sodoma és Gomorához lettünk volna hasonlók.“ (Rom. IX. 29.)

Mit látni jöttetek testvéreim?

III. „Prófétát-e? Bizony mondom, néktek, prófétánál is nagyobbat.“ Igy tesz bizonyosságot az Ur igével Kálvinnól is, mint a kereszteleőről.

Ugy-e a fát gyümölcséről, az embert munkájáról akarjátok megismerni. Hol van hát az ő prófétai egyháza? A prófétai látás, Isten dolgaiban, a prófétai hit, az eljövendő és már eljött Krisztusban? A prófétai bátorság? „Nem olyan-e az Urnak beszéde, mint a tűz és mint a sziklazúzó pöröly?“ Testvéreim! Nézzetek végig a prot. Sionon! Talán semmi hibát nem láttok azon? Egy valamit mégis vegyetek észre: nem akar magasabb lenni a többi egyházaknál! Mintha valami hiányoznék csúcsáról? A korona. Egy név a — Jézus neve. Ah, maga vette le onnan.

Térj magadhoz, drága Sion! Térjete magatokhoz testvéreim Térjete a Jézushoz: „Mert nem adott más név, melyben megtartatnánk égen és földön.“ Térjete Kál inhoz: „Mert ő az, akiről meg van írva: „Imé én elküldöm az én követemet a te orczád előtt, aki megkíszteti előtted a te utad.“ Honnan az a fényes-

ség a Kálvin alakján, mely ma is a földre, szerte veti sugarait? A Krisztus orczájáról. Előtte járó követ ő, azért világít, de azért Feléje is világít. Utat világít, utat készít, hadd menjünk mi Jézushoz, hadd jöjjön Ő hozzánk: „ki az Atyák szívét a fiakhoz hajlítja, a fiakét pedig az Atyákhoz, hogy Isten e földet meg ne verje karddal!“

Mózes az égő csipkebokorhoz a Hóreb hegyén levetett sarokkal közeledett. Testvérem! A Sionon égő eme csipkebokornál — ki testben erőtlén ember, de a kibén a Szentlélek lángol — halld meg a szót: „Vesd le a te saruidat, szent ez a hely, itt Isten van jelen.“ A Megváltó Isten, Jézus! Amen!

Kegyesség útja,

Kálvin János szerint.

A „keresztyén filozófia“-ból. 1. Jézus Krisztus által Isten maga adta ezt (a ker. filozófiát) az emberiségnek, s azt az igazi boldogságot ismerjük meg benne . . . hogy bizonyára Istennek gyermekei vagyunk. Az Isteni bölcsességnek ez a tündöklő világossága elhomályosítja a világ minden látszólagos bölcsességét. Azokat, akiknek birtokában van, époly magasra helyezi a többi emberek fölé, mint amilyen magasan állanak a közönséges emberek az oktan állatok felett. Uraim! mennyire örvendek, hogy a tisztég, melyet viselek, alkalmat adott annak kijelentésére, hogy ily nagy az evangélium méltósága és dicsősége!

(Ker. filozófia itt az „evangélium“ kifejezést helyettesíti — kényszerűségből.)

2. Emelkedjünk fel lelkes imában Krisztushoz, a végtelen jóságához, a határtalan nagysághoz, aki az igaz, az egyedüli közbenjáró az Atyánál, hogy az ő gyümölcsöző lelkével világosítsa meg, a mi értelmünket, hogy a mi egész beszédünk Őt dicsőítse. Őt érezze és az Ő képét tükrözze vissza, úgy, hogy ez az isteni szabadító a mi keblünkbe hatoljon, s lelkünk az Ő mennyei kegyelmének harmatában fürödjék.

A „keresztyén vallás alapvonalai“-ból. 1. E munkában legkiváltkép a mi francia népünk érdekében fáradoztam, akik közül igen sokat láttam éhezni és szomjuhozni a Krisztust, de igen keveset, aki az Ő ismeretével bár némileg is át lett volna hatva. (Előszó.)

2. Ha tudományunkat újnak mondják, Isten ellen követik el a legvakmerőbb igazságtalanságokat, akinek szentigéje mégsem érdemli vala azt, hogy újsággal vádolják. Hogy azoknak új, kiknek új a Krisztus, és kiknek új az evangélium is kétségbe legkevésbé sem vonom. De akik elismerik, hogy régi Pál azon predikálása, hogy a Krisztus meghalt a mi bűneinkért, feltámadt, a mi megigazulásunkért azok nálunk sem fognak semmi újat találni. Hogy pedig ez elrejtve

volt, sok időn keresztül, ismeretlenül, ez az emberi gonoszságnak a bűne.

3. Mi az igaz hit? A melylyel nemcsak hisszük, hogy van Isten és Krisztus, hanem Őt valósággal a mi Istenünknek és Krisztust a mi Idvezítőnknek ismerve fel, egy cseppet sem kétekedünk afelől, hogy Krisztus a mi Jézusunk, azaz Idvezítőnk, hogy valamint általa nyerjük a bűnbocsánatot és megszentelődést, általa adatik az üdvösség is és hogy végre átvitetünk az Isten országába, amely az utolsó napon nyilvánvalóvá tétetik. Ez a földolog.

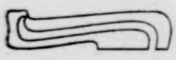

4. Isten az emberek közül, akiket kiválasztott, azokat elhívja azáltal, hogy magát mint Atyát ismereti meg. Megigazítja, midőn a Krisztus igazságával fölruházza.

Leveleiből. 1. Az Úr szolgálatában félni nem kell, nem is lehet, ha különösen a végre tekintünk. Ugyan miéle gyalázat és szomorúság az, amelyet az Ő nevéért elviselni nem tudnánk? Hívja Őt segítségül, bizonyos lévén, hogy Ő elégséges elégtelenségünk pótlására; gondoljon a felséges ígéretekre, amelyeket azért tett, hogy felélessze bennünk a mennyei dicsőség reménységét. Ennek már a megizlése is elfeledtetni velünk a világot és lábaink alá veti azt.

2. Ön megüresíté szívét a magasságból jövő vigasztalás befogadására! Történjék bármi, minden sujtoltatás dacára találunk benső, titkos vigasztalást, csak hallgassuk meg csendes szívvel, amit nekünk Megváltónk mond.

* * *

Olvassa Kálvint minden kálvinista, hadd értse meg, kitől kapta ő a fényt, mely négy századon is átragyog. Minket is ahhoz küld ő, kinek nevét viseljük: az élő Jézus Krisztushoz, ki neki Megváltója volt!

 Fizessünk elő a
 VASARNAP-ra.

HIREK.

† Kálvin ünnepélyekről.

Múlt számunkban közöltük marosvásárhelyi egyházközségünk hálaadó istentiszteleteinek sorrendjét; most még annyit teszünk hozzá, hogy jól eső örömmel tapasztaltuk, hogy hűveink valóban szívüön viselték a rájuk háramló kötelességet, hogy nagy reformátorunk emlékének méltó ünnepet szenteljenek. Többfelől értesültünk, hogy a vidéken is nagy lelkesedéssel ünnepeltek hitsorsosaink. Olvasóink előtt

be akarunk számolni arról is, hogy mikéint ünnepeltek Kálvin városában: Genfben. De mielőtt ezt tennők, szíves elnézésöket kell kérnünk lelkész atyánkfianak, azért, hogy eme sorokat hivatalos lapunkból közöljük. De a nem lelkész olvasóink részére is megfelelőbb tudósítást nem adhatunk Kálvin János hazájából.

Kálvin János hazájából

Az öreg város bizonyára igen sok változáson ment keresztül a reformáció ideje óta de egyszerűségben, pruitán kálvinista felfogásában még mindig a régi maradt. Genfre úgy ráü ötte Kálvin János a maga bélyegét, hogy azt letörülni igen nehéz lesz róla. Szabad földön szabad nép konzerváta ezeket a régi szokásokat s azok uralma annál elősebb, mert évszázadok döntő tanúsága bizonyítja, hogy az igazságnak, az életnek ez az egyszerűsége a legszebb kifejezési formája. Bennszülött svájci, ki hazájának más részeiben is hasonló szabadságot élvez és talán szinte ily egyszerűséget él át — csak egészen természetesnek találja, ha Genf a nagy események alkalmából sem alkalmazza a mesterséges feidiszítésnek azokat a formáit, a melyek máshol talán nagyon szükségesek, de, ide olyan kevéssé illenének. Mig az idegen szemnek első tekintetre feltűnő, hogy a város lobogósisz nélkül, szinte hidegen fogadja százanként érkező vendégeit. De csak első tekintetre, mert figyelmesebb körülpillantás azonnal nyilvánvalóvá teszi, hogy itt külső diszítés nemcsak nem szükséges de, nem is lehetséges. Minek elrontani azt a felséges panorámát, melyet a természettől gazdagon megáldott vidék szépségeinek a közvetlen szemléletet nyújt! És aztán illenek-e virágtüzér, diadalkapú, zászlóerdő annak a nemes alaknak az egyszerűségéhez, ki még azt sem akarta megengedni hálás híveinek, hogy fakereszttel megjelöljék a helyet ahol földi porrészei nyugodni fognak. Ünneplés helyett — kegyetlenség volna az ilyen vele szemben, kit oly jól ismer s kívül oly bensőleg összenőtt — imádott nazája: Genf. És Kálvin János 400-ados emlékének az ünneplése mégis oly szép, oly megragadó! Az évtordulót megszenteli a kegyeletnek magasztos érzelme, mely az ideseregletteknek lelkében él. A világ minden tájékáról jöttek idegenek hódolni a nagy szellem emlékének s büszkék lehetünk rá, hogy sokat szenvedett egyházunk képvisellete az összes között a legfényesebb 120 magyar zarándokot Genfbe, mintegy megújítani a a vezér szelleme és a magyar kálvinizmus növekvő életképessége között azt a szövetséget, amelyet hajdan élő személyek kötöttek és közvetítettek dunatiszaparti-erdélyrészi kicsiny egyházközség és Kálvin János nemes alakja közt. S a zeg-zúgos utcákon végighaladó magyar csoportok közé belevegyülnek látatlanul a Dévai Biró Mátyások, Sztáraiak Szegedi Kiss Istvánok, Melius Juhász Péterek szellemei, Kálvin

János híres iskolájának egy-ori növendékei s a régi időkről álmódzó honfitársaknak beszélnek hitűségről, reményről, dicsőségről. Szellemszárnyakon ott lebegnek a régi város megmaradott romjai körül — s nem látja őket csak a magyar kálvinizmus történelmi múltján andalgó lelki szem, nem hallja szavukat, csak a mult szellembiztatásához hozzászólt magyar fül. Oh az ünnep, mely ezeket vonzott Genibe nekünk a legkedvesebb! Mi nemzeti történelmünknek forduló pontját, állami függetlenségünk legbiztosabb zálogát is ünnepeljük a hit és lelkiismereti szabadság mellett a nagy reformátor személyében s mert érezzük, hogy 1509-ben mi nyertünk legtöbbet — ezért ami hódolatunk a legérzésteljesebb. Angol, német, holland, francia mindannyi valami büszke érzéssel és könnyed mo. o. y. lai fut végig a városon csak a magyar csoport áll órákhoz a ház előtt, melyben Kálvin János élt, s az árnyas fák alatt, melyek oly sokat mondó susogással borulnak rá az öreg, sok vihart átélt kálvinista főtemplomra. A mikor pedig a 4 ik istentisztelet benyomása és a régi események felidézésének a hatása alatt a templomból kijött idegenek még könnyezni is láttak egy-egy magyart, igazán nem tudták megmagyarázni, hogy mi ez és miért történik? Mert hát nem csak nem ismernek minket idegenben, de annál kevésbé értenek. Most azonban hadd lássuk röviden az ünnepélyek eddigi lefolyását!

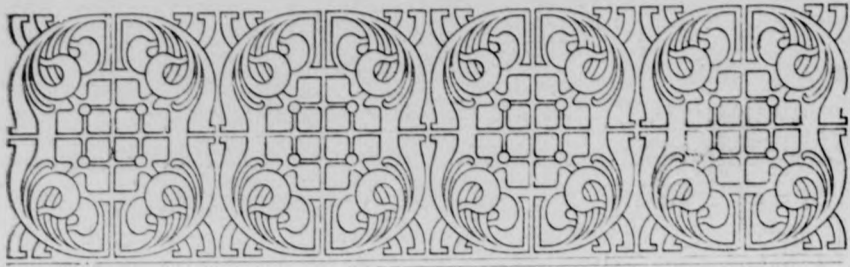
Julius 2-án délben érkezett meg a vendégek legnagyobb része s köztük a számbelileg legnagyobb csoport: a magyar is. A magyarok ünnepélyes fogadására megjelent a genfi fogadó-és elszállásoló-bizottság és a helybeli magyar diák-egyesület tagjai teljes díszben. A megérkezés napja az elszállásolás és ismerkedés céljaira volt fenntartva s csak este 8 és 1 $\frac{1}{2}$ órakor gyűlt egybe a kiküldöttek és vendégek serege a Szent Péter templomba a montaubani theol. fak. híres tanára: Doumergue E. szép előadásának meghallgatására, amelyet a tudós „Calvin, Genf prédikátora“ címmel tartott. Az ünnepélyek tulajdonképpen július 3-án kezdődtek. E napon 8—12 óráig történt az első ünnepélyes összejövetel a Salle de la Reformationban, amelynek tárgya a kiküldöttek hódolatának és megbízóik izeneteinek az átvétele volt. A magyar református egyház hódolatát Antal Gábor püspök és gróf Dégenfeld József főgondnok tolmácsolták francia nyelven. Délután 5—9 óráig tartott a hivatalos kiküldöttek külön fogadása, amelyet egy cantaté meghallgatása követett a Szent Péter cathedrálisban. Az ünnepélyek igazi kezdete azonban július 4. Vasárnapra esik, amikor a dolgoz genfi nép is abbahagyja a munkáját — szívvel lélekkel résztvevett az összejöveteleken. E napon a város is kissé eleve-nebb képet mutatott, — itt-ott zászlók jelentek meg a házfedeleken s aki tehetett, mindenki templomba vonult. Reggel 8 órakor urvacsoraosztással kezdődött az istentisztelet. Az urvacsoraosztás ceremonijában

magyar, francia német és holland püspökök vettek részt, sőt Antal Gábor püspök egyenesen magyar nyelvű imával áldotta meg a szentjegyeket a szertartásban résztvevő lelkészek előzetes fölkérése alapján. Jól esett hallanunk az édes magyar szót abban a templomban, ahol Kálvin János hirdette az evangélium örök igazságait. 10 órakor Genf összes református templomaiban istentisztelet volt a nagy évforduló emlékére. Pont délben kezdődött aztán a Szent Péter cathedrálisban az ünnepségben résztvevő magyarok istentisztelete — magyar nyelven. A nagy templom igen sok idegent is magában fogadott ez alkalomra, kik szívesen érdeklődtek az istentisztelet rendje, énekszámai és tartalma iránt. A rendező bizottság ezeknek — a megérést megkönnyebbitendő — előre elkészített francianyelvű beszéd kivonatott adott át a belépéskor. Az istentisztelet rendje egészen otthonias volt. Előének után következett B. Pap István budapesti theol. tanár szép imája, majd Antal Gábor prédikációja és végül Jánosi Zoltán debreceni ref. lelkész megható és valósággal enthusiasmust keltő imádsága. Az énekszámokat a hivek zsoltáráneke (XC Zsoltár), Béteky Lajos hajdúszoboszlói lelkész szép szólója Gályarabok éneke és a magyar közönség Hymnus éneke szolgáltatták. Az istentiszteletéről a résztvevők a legemelkedettebb hangulatban s a magyarok azzal a tudattal távoztak el, hogy Kálvin János nagy szelleme ma őket érte meg legigazabban. Genf, 1909. jul. 5. reggel.

Varga Zsigmond
reform. lelkész.

(Folytatása következik.)

A „Vasárnapi Ujság“ július 18-iki száma nagyon érdekes képsorozatot közöl Zuboly cikkével a rövid idő múlva lebontásra kerülő budai Tabán festői régi részleteiről. A többi képek a budapesti új szerb leánynevelő intézet s a balatoni s az ipolyvölgyi vasut megnyitását mutatják be. Szépirodalmi olvasmányok: Mikszáth Kálmán regénye, Juhász Gyula és Gellért Oszkár verse, Szabonyi József novellája és Williamson angolból fordított regénye. Egyéb közlemények: Bertha Sándor emlékezése Széchenyiről, Lampérth Géza cikke Petőfi egy lefoglalt életrajzáról és arcképéről, tárcacikk a hétről s a rendes heti rovatok: Irodalom és művészet, sakkjáték stb. A „Vasárnapi Ujság“ előfizetési ára negyedévre négy korona, a „Világkrónika“-val együtt négy korona 80 fill. Megrendelhető a „Vasárnapi Ujság“ kiadóhivatalában (Budapest, IV. ker., Egyetem-utca 4 szám.) Ugyanitt megrendelhető a „Képes-Néplap“ a legolcsóbb ujság a magyar nép számára, félévre két korona 40 fillér.

Mi a „Vasárnap” célja?

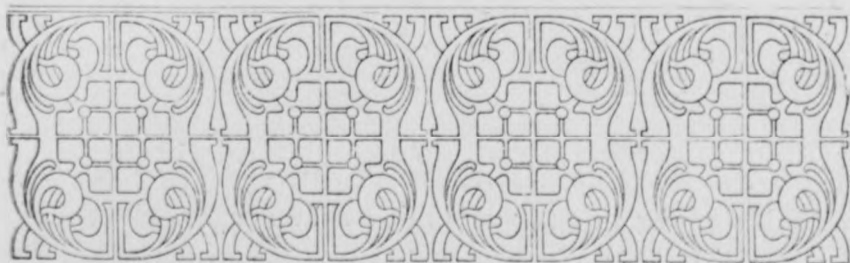
A „Vasárnap” célja az, hogy legyen a mi olvasni tudó és szerető magyar és első sorban derék református magyar véreinknek komoly irányu, egészséges szellemi táplálékot adó, a világ dolgairól helyesen tájékoztató olvasmánya, a melyből tápot merítsen hitének, vallásos szükségletének; megismertesse teendőivel, hogy azok teljesítése által igaz keresztyén magyar ember lehessen.

Hogyan fizessünk elő a „Vasárnapra”?

A „Vasárnap” előfizetési díja egész évre 5 korona, félévre 2 korona 50 fill., negyedévre 1 korona 25 fillér. Előfizetünk úgy, hogy a megfelelő előfizetési díjat postán utalványozva a „Vasárnap” kiadóhatalma címére Marosvásárhelyt, Szentgyörgy-utca 9. sz. címre elküldjük. A megrendelést celszerűen eszközölheti mindenki a maga illetékes lelkésze útján is, a ki szívesen fogja az előfizetési díjat hozzánk elküldeni. Ne hanyagoljuk el a megrendelést, hogy a lap küldésében fennakadás ne álljon elő. A „Vasárnap” jutányos áron hirdetését is elfogad.

Főmunkatársak:

- Bedőházi János orsz. képviselő Maros-Vásárhely
Dávid Gyula ref. lelkész Eled
Dr. Dekáni Kálmán ref. tanár Maros-Vásárhely
Domby Lajos ref. lelkész-esperes Gyula, Békésmegye
Dénes József ref. lelkész M.-Bölkény
Dr. Gidofalvy István kir. közjegyző Kolozsvár
Kenessey Ida Kolozsvár
Király Béla ref. lelkész H.-Bodon
Molnár Imre ref. lelkész Bardóc
Szuhay Benedek ref. lelk. és egyh. m. főjegyző Sajókápolna
Szentmiklóssy József ref. lelkész Rákóczi falva
Dr. Szász Károly árvaszéki bíró Maros-Vásárhely
Hj. Szűcs Károly Matócs, Szathmármegye
Zih Sándorné Berettyó-Ujfalu
Tárkányi György ref. vallástanár Kolozsvár
Trozner Lajos ref. koll. tanár Maros-Vásárhely
S. Váradi Albert ref. theol. Kolozsvár
Uray Sándor ref. felső leányisk. vallástanár Debrecen

Uj! Uj! Uj! Uj!

Mindent a magyar közművelődésért.

Maros-Vásárhelyi Közhasznú Takarékpénztár Részvényt rs.

Maros-Vásárhely, Szentgyörgy-
utca 18. szám (Saját ház)

Azért alapított, hogy tiszta jövedelmét a magyar nemzeti eszmék támogatására, egyházak, iskolák és emberbaráti intézmények állandó segélyezésére fordítsa.

Takarékbetétek után tiszta 5% kamatot fizet; vagyis: a tőkekamat-adót is az intézet fedezi.

Kölcsönt nyújt váltóra, betáblázásra igen előnyös kamatláb mellett. 32-0 224

A Magyar Élet- és Járadékbiztosító Intézet Székelyföldi Vezérképviselte.

Agrár Takarékpénztár Részv.-Társ. Maros-Vásárhelyt.

Fiók-intézetek:

Csikszereda, Gyergyószentmiklós, Marosludas, Marosujvár, Nyárádszereda, Parajd, Sepsisziggyörgy, Székelykeresztur, Székelyudvarhely.

Befizetett alaptőke: 1500.000 korona
Takarékbetétek: 8 millió korona.

A takarékoságot a lakosság minden rétegében előmozdítandó, amerikai módon **kázi takarékpersely** keze izléses, csinos kivitelben, zárva, kulcsok nélkül **ingyen** bocsátunk feleink rendelkezésére, a melyek által még a legkisebb összegek is könnyű módon megakaríthatók. Ezen házi takarékperselyeknek azon nagy előnyük van, hogy azokból pénzt a mi közbejöttünk nélkül kivenni nem lehet és így a fél annak kísértésnek hogy a megtakarított pénzt esetleg céltlanul elköltsé könnyen ellentállhat.

Ha legalább egy korona a perselyében összegyűlt szíveskedjék intézetünkhöz fáradni, a mikor a megtakarított összeget a perselyből a t. cím jelenlétében kivesszük és a betéti könyvecskéjébe javára írjuk. A perselyt zárva, kulcsok nélkül visszaadjuk és a pénzgyűjtés újból kezdődik.

Agrár Takarékpénztár r. t.
M. Vásárhely,